

INGEKOMEN - 9 FEB. 2007

Behoort bij besluit van
B en W van de gemeente Assen

van 13 FEB. 2008

Namens hen,
Procesmanager
vergunningen en handhaving

RBV 2007-103

G.J.M. Scholtens

**QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET
MARSDIJK I ASSEN**

STICHTING WONINGBEHEER ASSEN

23 november 2006
110312/NA6/1W5/000244/001

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Gevolgde werkwijze	5
2 Wettelijk kader	7
2.1 Flora- en faunawet	7
2.1.1 Mogelijkheid voor vrijstellingen en ontheffingen	7
2.1.2 Plicht om vooraf te toetsen	8
3 Beschermde soorten in het plangebied	9
3.1 Globale omschrijving plangebied	9
3.2 Gebruikte gegevens	10
3.3 Beschermde soorten	10
3.3.1 Vaatplanten	10
3.3.2 Broedvogels	10
3.3.3 Zoogdieren	10
3.3.4 Amfibieën	11
3.3.5 Reptielen	11
3.3.6 Vissen	11
3.3.7 Insecten en ongewervelden	11
4 Gevolgen en implicaties	13
4.1 Mogelijke gevolgen voor beschermde soorten	13
4.2 Toetsing aan de Flora- en faunawet	13
4.3 Mogelijkheden voor vrijstellingen en ontheffingen	14
5 Conclusies en aanbevelingen	15
5.1 Conclusies	15
5.2 Aanbevelingen	15
Bijlage 1 Geraadpleegde bronnen	17

HOOFDSTUK 1

Inleiding

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Er worden plannen voorbereid voor een stedenbouwkundige herontwikkeling van de locatie Marsdijk I te Assen. In dit verband heeft Stichting Woonbeheer Assen aan ARCADIS het verzoek gedaan een onderzoek te doen naar de mogelijke gevolgen van deze maatregelen in het kader van de huidige natuurwetgeving. Hiertoe is een quickscan ecologie uitgevoerd. Uit deze quickscan zal blijken of er vrijstelling aan de orde is of dat er een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet dient te worden aangevraagd.

1.2 GEVOLGDE WERKWIJZE

Bij het onderzoek naar mogelijke effecten op beschermde planten en dieren volgen wij de hieronder genoemde stappen.

- Het bepalen van het voorkomen van beschermde soorten in en nabij het plangebied. Hierbij is gebruikgemaakt van gegevens van uit een veldonderzoek naar natuurwaarden op 17 mei 2006. Daarnaast zijn diverse verspreidingsatlassen geraadpleegd.
- Het beoordelen van de gevolgen van het voorgenomen plan op de leefgebieden van beschermde dieren, groeiplaatsen van beschermde planten en de soorten zelf.
- Het afzetten van de gevolgen tegen de verboden en geboden in de Flora- en faunawet.
- Het beoordelen van mogelijkheden voor vrijstelling of noodzaak van een ontheffing.

Naast de soortgerichte Flora- en faunawet kunnen ook de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Natuurbeschermingswet of de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur eisen stellen aan de planvoorbereiding. Het plangebied ligt niet in de directe nabijheid van bovengenoemde beschermingskaders. Onze conclusie is dat de gebiedsbescherming in dit specifieke geval geen nadere eisen stelt aan de voorgenomen activiteiten en dat de toets zich daarom kan beperken tot het soortgerichte beleid.

HOOFDSTUK **2** Wettelijk kader

2.1 FLORA- EN FAUNAWET

Sinds 1 april 2002 regelt de Flora- en faunawet de bescherming van in het wild voorkomende inheemse planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren (zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen.

2.1.1 MOGELIJKHEID VOOR VRIJSTELLINGEN EN ONTHEFFINGEN

Bij ruimtelijke plannen met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen, of de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling of is het mogelijk van de minister van LNV ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen drie groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen sluiten aan bij de indeling in tabellen van de AMvB Flora- en faunawet.

Groep 1: Algemene soorten waarvoor een vrijstelling geldt (Tabel 1 AMvB)

Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft ook voor deze soorten de zorgplicht van kracht.

Groep 2: Overige soorten waarvoor een vrijstelling geldt wanneer volgens een gedragscode gewerkt wordt (Tabel 2 AMvB; vogels)

Voor een aantal soorten geldt een vrijstelling mits volgens een door het ministerie goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Wanneer een dergelijke gedragscode (nog) niet beschikbaar is, kan een ontheffing worden aangevraagd. Deze kan worden verleend indien de beoogde ruimtelijke ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort(en). Eventueel moeten hiertoe mitigerende en compenserende maatregelen genomen worden. Voor vogels geldt echter een uitgebreide toets voor een ontheffing (zie onder groep 3).

Groep 3: Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten en in AMvB aanvullend aangewezen soorten (streng beschermde soorten) (Tabel 3 AMvB)

Voor soorten genoemd in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en voor de door het ministerie van LNV per algemene maatregel van bestuur nog aanvullend aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Een ontheffing kan alleen worden verleend wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort(en).

2.1.2

PLICHT OM VOORAF TE TOETSEN

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- Welke beschermde dieren en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Heeft het realiseren van het plan of de uitvoering van de geplande werkzaamheden gevolgen voor deze soorten?
- Zijn deze gevolgen strijdig met de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate verricht hoeven worden of zodanig uitgevoerd worden dat de invloed op beschermde soorten vermindert of opgeheven wordt?
- Is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten vrijstelling mogelijk of ontheffing (ex-artikel 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist?
- Welke voorwaarden zijn verbonden aan vrijstellingen of ontheffingen en welke consequenties heeft dit voor de uitvoering van het plan?

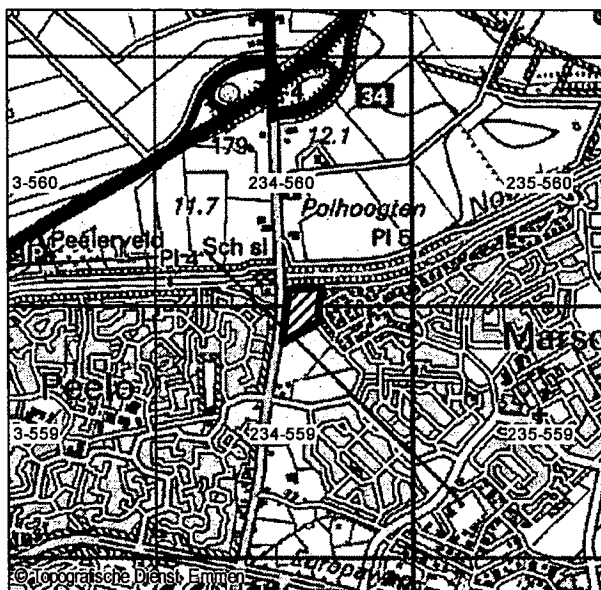
HOOFDSTUK

3

Beschermde soorten in het plangebied

3.1 GLOBALE OMSCHRIJVING PLANGEBIED

Het plangebied ligt aan de noordzijde binnen de kern Assen. Ten westen van de locatie vormt de weg Peelo de grens en aan de noordzijde ligt het Noord-Willemskanaal. De planlocatie bestaat grotendeels uit braakliggend terrein (voorheen bebouwd) en grasveld. Oppervlaktewater ontbreekt, maar er zijn wel tal van bomen en struiken aanwezig. Langs de zuidzijde van het gebied, op de grens met de aanliggende sportvelden, ligt een houtwal.

Een globale indruk van de beoogde ruimtelijke plannen is weergegeven in bijlage 2. Een beperkt deel van de aanwezige bomen zal worden gekapt, maar er vindt ook de nodige herplant plaats. De houtwal blijft behouden.

Vegetatie

De aangetroffen vegetatie is onder te verdelen in verschillende ecologische groepen. De soortensamenstelling is kenmerkend voor voedselrijke, verstoorde en lokaal enigszins droge, zure omstandigheden. De meest kenmerkende groepen zijn in de onderstaande tekst weergegeven:

Onkruiden: (o.a. Ridderzuring, Vogelmuur, Speerdistel, Akkerdistel en Zwarte nachtschade).

Planten van storingsmilieus: (o.a. Ruige zegge, Ruw beemdgras, Zilverschoon en Pitrus).

Planten van vochtige bemeste graslanden: (o.a. Gewone paardenbloem, Scherpe boterbloem, Gestreepte witbol, Kleine klaver en Rood zwenkgras).

Planten van droge graslanden: (o.a. Schapenzuring, Gewone veldbies, Jacobskruiskruid en Gewoon biggenkruid).

Planten van voedselrijke zomen: (o.a. Grote brandnetel, Hondsdraf, Zevenblad, Fluitenkruid en Kleefkruid).

3.2 GEBRUIKTE GEGEVENS

Op 17 mei 2006 heeft een terreinbezoek plaatsgevonden waarbij is gelet op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten. Specifieke aandacht is uitgegaan naar de aanwezige flora en broedvogels en de mogelijke aanwezigheid van boombewonende vleermuizen. In aanvulling op het veldonderzoek is gebruikgemaakt van bekende verspreidingsgegevens zoals die beschikbaar zijn in diverse soortenatlassen en websites als Natuurloket. Een overzicht van de gebruikte bronnen is weergegeven in bijlage 1.

3.3 BESCHERMDE SOORTEN

3.3.1 VAATPLANTEN

In het plangebied zijn geen beschermde of bedreigde (Rode Lijst) plantensoorten aangetroffen. Beschermde (wilde) plantensoorten worden, gezien de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (Werkgroep florakartering Drenthe, 1999), ook niet verwacht.

3.3.2 BROEDVOGELS

Hoewel het veldonderzoek plaatsvond in het broedseizoen van de meeste vogelsoorten is een eenmalig veldbezoek onvoldoende om alle broedvogels betrouwbaar te inventariseren. Wel is op basis van waarnemingen, de terreingesteldheid en 'expert judgement' een uitspraak te doen over de mogelijk aanwezige broedvogelsamenstelling. Zo zijn op de locatie de Houtduif, Pimpelmees, Fitis, Merel, Koolmees, Groenling en Tjiftjaf aangetoond. Dit zijn allen algemene broedvogels van bos en struweel.

3.3.3 ZOOGDIEREN

VLEERMUIZEN

Het is belangrijk om voorafgaand aan de kap van bomen duidelijkheid te hebben over het al of niet voorkomen van vleermuizen. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunwet en staan vermeld op Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat verblijfplaatsen van vleermuizen niet verstoord of vernietigd mogen worden. De aanwezige bomen zijn daarom zorgvuldig geïnspecteerd op de aanwezigheid van geschikte holten, spleten, gaten en een vrije invliegopneming.

Op basis van de grondig uitgevoerde inspectie wordt geconcludeerd dat de op het terrein aanwezige bomen geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen vormen. Bovendien zal slechts een beperkt deel van de aanwezige bomen worden gekapt, vermoedelijk vooral naaldhout. Bekend is dat vleermuizen nauwelijks of geen gebruik maken van naaldbomen

als verblijfplaats en een sterke voorkeur hebben voor oude loofbomen. Het ontbreken van geschikte holten of invloeden van hars in naaldhout spelen hierbij waarschijnlijk een rol. Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bv. een rij bomen of een watergang) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en kunnen zodoende beschermd zijn. Binnen het plangebied vormt mogelijk de dichte houtwal langs de zuidzijde van het plangebied onderdeel van een belangrijke vliegroute.

De aanwezige bomen op de locatie hebben waarschijnlijk een functie als foerageergebied¹ voor vleermuizen.

OVERIGE ZOOGDIEREN

Op de locatie kunnen vaste verblijfplaatsen van licht beschermde zoogdieren als Bosmuis, Rosse woelmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis en Mol aanwezig zijn.

3.3.4 AMFIBIEËN

Er zijn geen amfibieën aangetroffen in het plangebied. Vanwege het ontbreken van (permanent) oppervlaktewater in het plangebied is voortplanting van deze soortgroep uitgesloten. Ook vormt de locatie, door het ontbreken van water en andere geschikte schuilmogelijkheden, geen relevant overwinteringsgebied voor amfibieën. Mogelijk vormt de strooisellaag en aanwezig (bouw)afval incidenteel overwinteringsgebied voor enkele algemeen voorkomende amfibieën als Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander.

3.3.5 REPTIELEN

Er zijn geen reptielen aangetroffen in het plangebied. Gezien de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (bron: Natuurloket) zijn deze ook niet te verwachten in het plangebied.

3.3.6 VISSSEN

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater is de aanwezigheid van vissen binnen het plangebied uitgesloten.

3.3.7 INSECTEN EN ONGEWERVELDEN

Alle beschermde insecten stellen hoge (ecologische) eisen aan hun biotoop en komen daardoor alleen voor in bijzondere habitats, zoals in natuurreservaten. Gezien het feit dat dergelijke omstandigheden niet aanwezig zijn, zijn geen beschermde insecten en/of insecten van de Rode Lijst in dit gebied te verwachten. Tijdens het veldbezoek zijn alleen enkele algemene insecten waargenomen (Vuurjuffer, Bont zandoogje, Klein koolwitje, Atalanta en Landkaartje).

¹ Foerageergebied geniet binnen de Flora- en faunawet alleen bescherming wanneer het van onmisbaar belang is voor een populatie.

HOOFDSTUK 4

Gevolgen en implicaties

4.1 MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR BESCHERMDE SOORTEN

De belangrijkste ingrepen van het plan met mogelijk nadelige gevolgen voor beschermde soorten zijn:

- Het kappen van bomen.
- De grondwerkzaamheden (het bouwrijp maken).
- De bouwwerkzaamheden.

Effecten die daarbij op kunnen treden aan beschermde soorten zijn:

- Broedende vogels en nesten kunnen worden verstoord en vernietigd wanneer de werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden.
- Door graafwerkzaamheden kunnen holen en/of schuilplaatsen van enkele algemene kleine landzoogdieren (of amfibieën) worden verstoord of vernietigd, individuele dieren kunnen daarbij worden verstoord of omkomen.

In de inrichtingsplannen wordt deze houtwal behouden zodat er geen aanleiding is om schade te veronderstellen aan vliegroutes van vleermuizen. De functie als foerageergebied voor vleermuizen blijft behouden en de structuurvariatie van het terrein zal na realisatie van de plannen waarschijnlijk zelfs zijn toegenomen

4.2 TOETSING AAN DE FLORA- EN FAUNAWET

Afgezet tegen de verbodsbepalingen zijn de volgende van de in de vorige paragraaf genoemde gevolgen voor beschermde planten en dieren strijdig met de Flora- en faunawet.

Tabel 4.1
Beschermde soorten waarvoor de Flora- en faunawet (mogelijk) van toepassing is

Beschermde soorten	Verbodsbepaling
Alle voorkomende broedvogels	Vernietigen van nesten (art. 11) Verontrusten van dieren (art.10)
Bosmuis, Rosse woelmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis en Mol	Vernietigen van holen en/of verblijfplaatsen (art. 11) Doden en/of verontrusten van dieren (art. 9 en 10)
(Gewone pad, Kleine watersalamander en Bruine kikker)	Vernietigen van holen en/of verblijfplaatsen (art. 11) Doden en/of verontrusten van dieren (art. 9 en 10)

4.3 MOGELIJKHEDEN VOOR VRIJSTELLINGEN EN ONTHEFFINGEN

Voor de hierboven geconstateerde (mogelijke) overtredingen van algemene verbodsbepalingen kunnen vrijstellingen en ontheffingsmogelijkheden van toepassing zijn. Tabel 4.2 geeft aan welke vrijstellingen en ontheffingen van toepassing zijn.

Tabel 4.2

(Mogelijk) aanwezige beschermde soorten ingedeeld naar beschermingsniveau

Vrijstelling/ontheffing	Soorten
1. Streng beschermde soorten Ontheffing mits gunstige staat instandhouding soort, geen andere bevredigende oplossing en dwingende redenen van groot openbaar belang	-
2. Vogels Geen ontheffing mogelijk, dus voorkomen van schadelijke handelingen	Alle voorkomende broedvogels (w.o. Houtduif, Pimpelmees, Fitis, Merel, Koolmees, Groenling en Tjiftjaf)
3. Overige soorten met voorwaardelijke vrijstelling Vrijstelling mits gedragscode wordt toegepast. Indien geen gedragscode: ontheffing noodzakelijk. Ontheffing mits gunstige staat van instandhouding van de soort	-
4. Soorten met algemene vrijstelling	Bosmuis, Rosse woelmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis, Mol, (Gewone pad, Kleine watersalamander en Bruine kikker)

HOOFDSTUK 5

Conclusies en aanbevelingen

5.1 CONCLUSIES

Op grond van dit onderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- In het gebied komen vogels, grondgebonden zoogdieren en mogelijk overwinterende amfibieën voor die door de Flora- en faunawet worden beschermd.
- Strijdigheden met algemene verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kunnen hier worden voorkomen door de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen van vogels. Omdat de toekomstige situatie is voorzien van een rijke groenstructuur resteert voldoende nestgelegenheid voor al de nu aanwezige soorten.
- Niet alle schade is te vermijden, waardoor voor zoogdieren en mogelijk voor amfibieën verbodsbepalingen worden overtreden. Voor de (mogelijk) aanwezige licht beschermde zoogdieren en amfibieën geldt een vrijstelling.
- Een ontheffing is voor dit project niet nodig. Wel blijft voor alle aanwezige soorten de zorgplicht gelden.

5.2 AANBEVELINGEN

Verplicht

- Verstoring van broedvogels dient te allen tijde voorkomen te worden. Dit houdt in dat in elk geval het kappen en rooien van bomen verplicht buiten het broedseizoen (15 maart - 15 juli) opgestart dient te worden. Versturende werkzaamheden mogen alleen doorlopen tot in het broedseizoen indien voldoende afstand tot broedlocaties bewaard wordt.

Suggestie

- Wanneer de planning van de werkzaamheden dit toelaat, kan worden overwogen de (grond)werkzaamheden uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus) van de aanwezige zoogdiersoorten. Zo kan schade aan deze soortgroep geminimaliseerd worden.

BIJLAGE 1

Geraadpleegde bronnen

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

K. Kapteyn, 1995. Vleermuizen in het landschap; Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV/Provincie Noord-Holland, Haarlem.

Lange, R., R. Twisk, A. Van winden & A. van Diepenbeek (2003) Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna (www.minlnv.nl).

Provincie Drenthe (2004). Provinciaal Omgevingsplan II. Definitieve tekst juli 2004. Provincie Drenthe Assen.

Werkgroep florakartering Drenthe (1999). Atlas van de Drentse Flora.

Internet

www.natuurloket.nl

www.ravon.nl

www.waarneming.nl